

Znaczenie kwalifikowanego materiału siewnego w integrowanej ochronie roślin

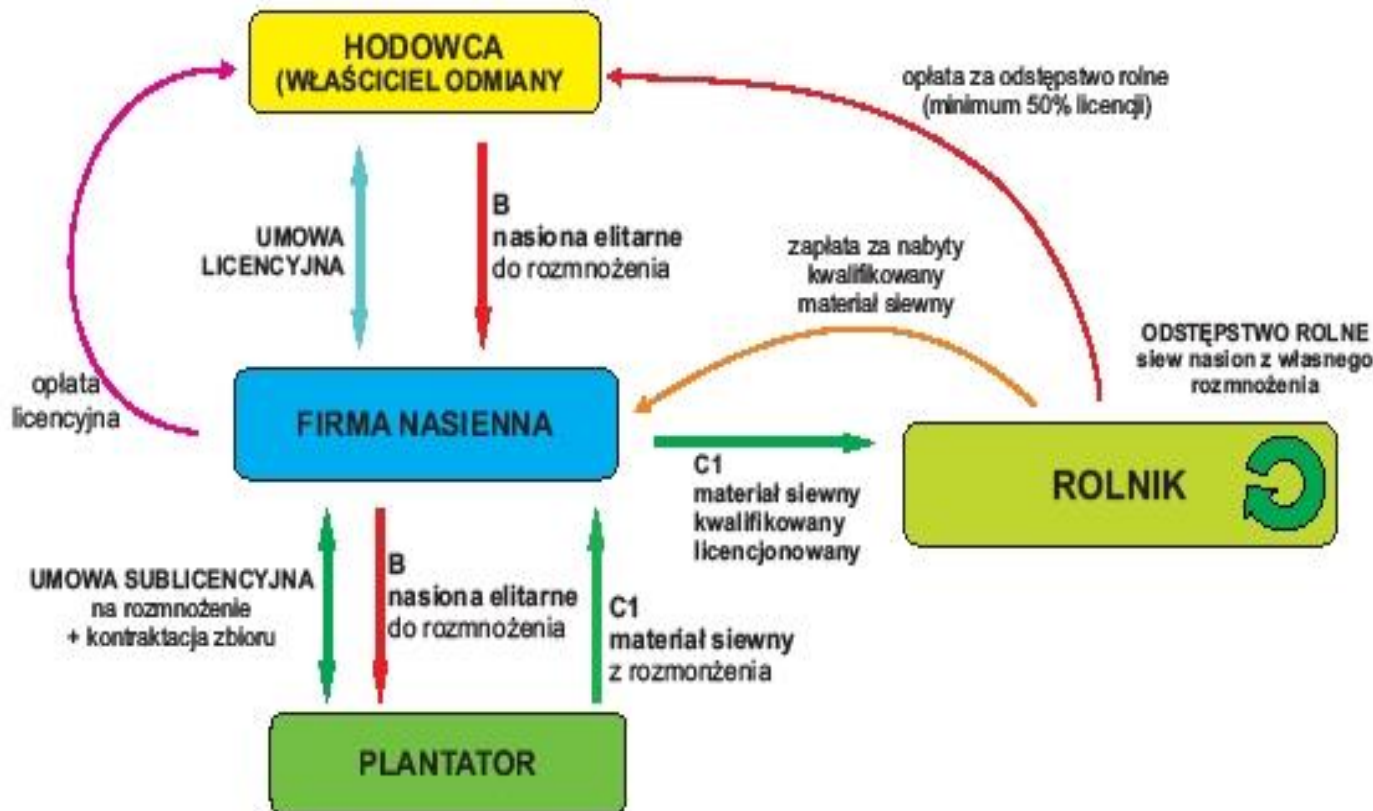
Ochrona wyłącznego prawa

w obrocie materiałem siewnym:

LICENCJA UMOWNA

i

LICENCJA USTAWOWA

Ochrona wyłącznego prawa obejmuje

- 1) wytwarzanie lub rozmnażanie,
- 2) przygotowanie do rozmnażania,
- 3) oferowanie do sprzedaży,
- 4) sprzedaż lub inne formy zbywania,
- 5) eksport,
- 6) import,
- 7) przechowywanie

Obszary naruszania wyłącznego prawa

Nieuiszczenie opłaty

Siew materiału ze zbioru gatunku niedozwolonego do stosowania w odstępstwie rolnym.

Siew materiału ze zbioru odmiany mieszańcowej lub syntetycznej.

Siew materiału nabytego (zakup, prezent, wymiana itd.) skądś (targ, sąsiad, plantator, młyn, firma nasienna, hodowla itd.) jako paszowy, konsumpcyjny, siewny niekwalifikowany bez pisemnej zgody hodowcy.

KONSEKWENCJE SIEWU NASION NIEKWALIFIKOWANYCH wynikające z ochrony prawnej odmian roślin

Prowadzenie rolniczej działalności gospodarczej wymaga od rolnika wiedzy o odmianach i regulacjach chroniących wyłączone prawo do odmiany.

Cywilnoprawne

Uiszczenie opłaty za skorzystanie z instytucji odstępstwa rolnego.

Naprawienie szkody wynikającej z naruszenia wyłącznego prawa.

Karne

Grzywna, kara ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do roku za naruszenie wyłącznego prawa.

System prawny w Polsce

Konwencja UPOV czyli międzynarodowa
konwencja o ochronie odmian roślin
z 2.12. 1961 r. Polska od 11.11.1998 r.

Źródła wyłącznego prawa do odmian roślin w Polsce

Rozporządzenie Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin

Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (t.j. Dz. U. 2018 poz. 432 ze zmianami)

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1768/95 z dnia 24 lipca 1995 r., ustanawiające przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2605/98 z dnia 3 grudnia 1998 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1768/95, ustanawiające przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin

Konwencja UPOV, Czyli Międzynarodowa Konwencja o Ochronie Nowych Odmian Roślin podpisana 2 grudnia 1961 r. w Paryżu
zrewidowana w Genewie: 10.11.1972 r., 23.10.1978 r., 19.03.1991 r.
powołała Międzynarodowy Związek Ochrony Nowych Odmian Roślin, w skrócie UPOV, z siedzibą w Genewie (73 MS)
członkostwo PL od 11.11.1989 r. (po podpisaniu Aktu 1978)
przystąpienie PL do Aktu 1991 – 15.08.2003 r. (jako 24 państwo)

Ustawy państw członkowskich UPOV, implementujące Konwencję, w Polsce
„Ustawa o ochronie prawnej odmian”,
z 26 czerwca 2003 (uopr)

Porozumienie TRIPs

Czyli Handlowe Aspekty Ochrony Własności Intelektualnej, zobowiązuje państwa członkowskie WTO do ochrony prawnej towarów i usług, znajdujących się w obrocie międzynarodowym zgodnie z porozumieniem TRIPs, ochrona prawna towarów, w tym *odmian roślin*, powinna opierać się na:
patentach, lub innych efektywnych systemach ochrony prawnej (do których zaliczamy też system prawny typu UPOV)
albo na kombinacji obu systemów (USA, Austrii, Japonii i in.)

Rozporządzenia rady (WE)

Rozporządzenie rady (WE) nr 2100/94 z 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin wraz z przepisami wykonawczymi.

Rozporządzenie Komisji (we) NR 1768/95 z dnia 24 lipca 1995 r., ustanawiające przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art.14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin

Rozporządzenie Komisji (WE) NR 2605/98 z dnia 3 grudnia 1998 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1768/95, ustanawiające przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin

Wpływ działań Agencji Nasiennej na rozwój rynku nasiennego w Polsce

Rola Agencji Nasiennej

Znikomy udział kwalifikowanego materiału siewnego w zasiewach, skutkujący negatywnym wpływem na konkurencyjność krajowego rolnictwa w UE, był jednym z powodów, dla których w 2003 roku 7 polskich spółek hodowli roślin rolniczych założyło Agencję Nasienną Sp. z o.o. W 2010 roku dołączyło 6 spółek hodowli ziemniaka. Obecnie reprezentuje ona ponad 33 hodowców polskich i zagranicznych w tym 9 spółek hodowli ziemniaka.

Jak zadania Agencji Nasiennej wpływają na rynek nasienny w Polsce ?

- ✓ Organizacja hodowców, posiadaczy wyłącznego prawa, reprezentuje ich interesy.
- ✓ Wspieramy zgodne z prawem użytkowanie odmian roślin objętych ochroną prawną.
- ✓ Zwalczamy przejawy naruszeń wyłącznego prawa do odmian roślin, w szczególności nielegalny obrót materiałem siewnym.
- ✓ Pośredniczymy w rozliczeniach pomiędzy rolnikami a hodowcami za siew ze zbioru w ramach przywileju tzw. [odstępstwa rolnego](#).
- ✓ Prowadzimy też kontrole [licencjobiorców](#), [przetwórców](#) materiału ze zbioru i posiadaczy gruntów rolnych, aby zweryfikować legalność korzystania przez nich z odmian chronionych.
- ✓ Zadania podejmowane przez Agencję Nasienną służą uporządkowaniu rynku nasiennego w Polsce, z korzyścią dla rolników, firm nasiennych i hodowców.

HODOWLA ROŚLIN

Dostosowanie właściwości roślin do potrzeb człowieka

CZASOCHŁONNA

7 - 11 LAT

WYTWORZENIE
I NAMNOŻENIE ODMIAN
4 - 5 LAT

REJESTRACJA
ODMIANY
2 - 3 LATA

WDROŻENIE UMÓW
LICENCYJNYCH
1 - 3 LATA

KOSZTOWNA

KOSZT HODOWLI
I REJESTRACJI ODMIAN
ok. 1 MLN EUR
w zależności od gatunku
oraz technik hodowlanych

WYMAGA DOSTĘPU
DO ZASOBÓW
GENETYCZNYCH

WYMAGA
SPECJALISTYCZNYCH
WARUNKÓW,
LABORATORIÓW
I SPRZĘTU

LABORATORIA
- KULTURY IN VITRO
- SELEKCJA
- OCENA

SZKLARNIE
- KRZYŻOWANIE
- NAMNAŻANIE
MATERIAŁU
MATECZNEGO

POLETKA
HODOWLANE
- NAMNAŻANIE
MATERIAŁU
PRZEDBAZOWEGO

WYMAGA
WYKWALIFIKOWANEJ
KADRY

Znaczenie kwalifikowanego materiału siewnego w integrowanej ochronie roślin

- ✓ wyższy plon,
- ✓ parametry np. niskie białko, mrozoodporność, ochrona podstawy źdźbła
- ✓ lepsza jakość materiału,
- ✓ wyrównany łan,
- ✓ bardziej odporne na patogenów,
- ✓ odporność na choroby,
- ✓ odporność na wyleganie,
- ✓ zaprawiony,
- ✓ potencjał plonowania,
- ✓ rentowność upraw,
- ✓ wsparcie sprzedażowe (opieka, doradztwo),
- ✓ dobre wyrównanie,
- ✓ nie ma opłat hodowlanych.

Odstępstwo rolne farm saved seed)

Odstępstwo od przyjętego systemu ochrony odmian roślin w celu zabezpieczenia interesów rolników.

Realizacja interesów rolników polega na możliwości wykorzystywania przez nich we własnym gospodarstwie materiału ze zbioru odmiany chronionej jako materiału siewnego bez zgody hodowcy za stosowną opłatą.

Przywilej nadaje obowiązki:

- 1. udzielenia informacji**
- 2. poddania się kontroli**
- 3. uiszczenia opłaty**

**Dla odmian objętych ochroną prawną na poziomie wspólnotowym
(art. 14 ust. 2 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 2100/94)**

- bobik
- ciecierzycza pospolita
 - groch zwyczajny
- koniczyna aleksandryjska
- koniczyna perska
- lucerna siewna
 - łubin żółty
- wyka siewna
 - jęczmień
 - kanar
 - owies
- pszenica
- pszenica orkisz
- pszenica twarda
 - pszenżyto
 - ryż
 - żyto
 - ziemniak

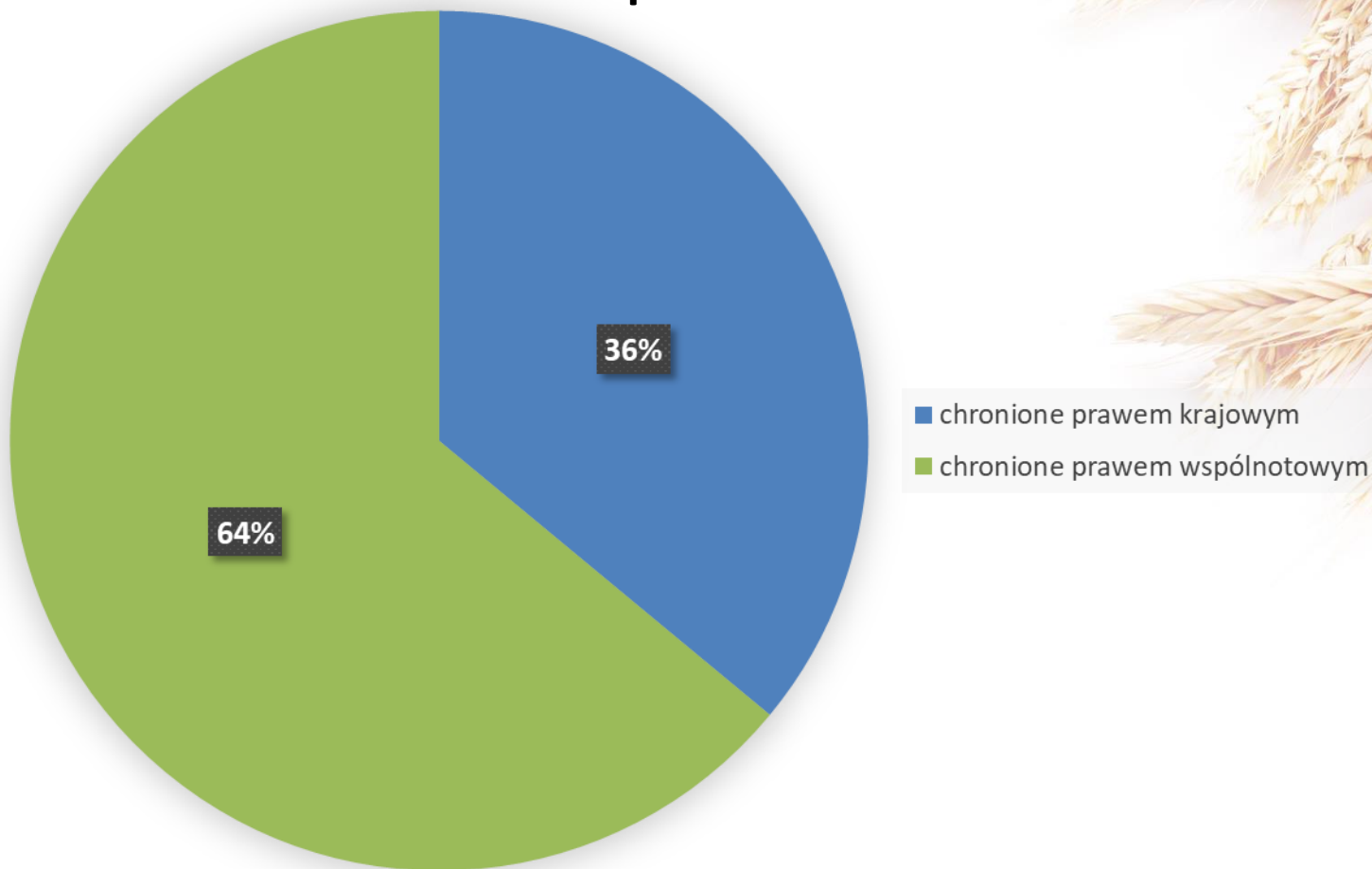

**Dla odmian objętych ochroną prawną na poziomie krajowym
(art. 23 ust. 2 Ustawy o ochronie prawnej odmian roślin)**

- bobik
- groch siewny
- jęczmień
- kukurydza
- len zwyczajny (oleisty)
- lucerna siewna
- łubin wąskolistny
- łubin żółty
- owies
- pszenica twarda
- pszenica zwyczajna
- pszenżyto
- rzepak
- rzepik
- wyka siewna
- żyto
- ziemniak
- soja (od 11.07.2017 r.)

Struktura poziomu ochrony odmian roślin w ramach opłat fss w Polsce

Zalety siewu materiałem kwalifikowanym w integrowanej ochronie roślin

Nośnikiem postępu biologicznego jest materiał siewny.

Stosunkowo niewielkie użycie kwalifikowanego materiału siewnego jest czynnikiem silnie ograniczającym zdolność inwestycyjną spółek hodowlanych, dlatego niezbędne jest alternatywne finansowanie postępu biologicznego.

Zalety siewu materiałem kwalifikowanym w integrowanej ochronie roślin

Wg hffa Research GmbH dzięki hodowli:

*rolnicy w minionych 15 latach wyprodukowali dodatkowe 22 mln ton pszenicy
(tj. 32 mln bochenków chleba, tj. po 64 na każdego obywatela UE, 3,3 mln ton rzepaku, 10 mln ton ziemniaków,

*o 7% byłyby wyższe koszty produkcji ww. gatunków bez hodowli,

*szacuje się, że bez dostępu do nowoczesnych odmian, dzisiejsze plony byłyby niższe o 16%

Dziękuję za uwagę

Monika Kawczyńska

